

www.veselasola.net

MISIJA ZNANJE

Kolo je zakon!

Na kaj pomisliš ob besedi kolo? Na kolo, s katerim se voziš v šolo? Na kolesa oziroma pnevmatike, ki jih imajo avtomobili in avtobusi? Ali pa sploh ne pomisliš na prevozna sredstva in imaš v mislih mlinsko kolo, škripec ali morda celo ogromno vrteče se kolo - vrtiljak?

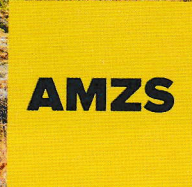
Brez kolesa si ne znamo predstavljati življenja. Kolo je temelj življenja, razvoja in kulture.

Kolesarjenje je poleg hoje in teka najbolj množična oblika rekreacije na svetu. Prav tako je eno od največkrat in najbolj množično uporabljenih prevoznih sredstev na svetu. Pedale vrtimo mladi in stari ter pri tem uporabljamo različne vrste koles. Najmlajši začnejo s poganjalčki, potem majhnemu otroškemu kolesu namestimo pomožna kolesa, sledijo otroška in mladinska kolesa ter kolesa za odrasle. Glede na uporabo, želje, potrebe in finančne zmožnosti vozimo cestno, gorsko, downhill, BMX, trekking, gravel, mestno kolo. Večina koles obstaja tudi v električni različici. Električna kolesa so v zadnjem desetletju doživela izjemen porast, saj so odlična izbira za vse, ki pri premagovanju kilometrov potrebujejo pomoč. Delujejo na baterijo, lahko pa se uporabljajo tudi kot popolnoma običajno kolo brez pomoči elektrike.

KOLO JE IDEALNA PASJA REKREACIJA. LAJANJE ZA KOLESARJI LAHKO TRENIRAM VES DAN!

KAJ ČAKAŠ? BRŽ NA KOLO IN ZAVRTI PEDALE DO TEKMOVANJA AMZS! VEČ NA STR. 50.

Zelena trajnostna mobilnost

S kolesom se vozimo kar tako – **za zabavo**. Na igrišče, na izlet, na obisk k prijateljem in k sorodnikom. Odrasli se dnevno z biciklom – navadnim ali električnim – vozijo **v službo in po opravkih**. Kolesa so v nekaterih gospodarskih dejavnostih **način prevoza blaga ali opravljanja storitev**. Kurirji, raznašalci časopisov, policisti, dostavljavci hrane in drugih dobrin so le nekateri od njih.

Mnogo mest ima razvit sistem izposoje oziroma javne souporabe koles. Takšna oblika javnega prevoza omogoča hiter in poceni (tudi brezplačen) prevoz domačinov in turistov ter razbremenitev drugega transporta. Ljudje se gibamo in tako skrbimo za svoje zdravje, poleg tega zmanjšujemo uporabo fosilnih goriv in izpuste škodljivih snovi.

ALI VEŠ?

Prvi sistem javne izposoje koles so si izmislili v Amsterdamu na Nizozemskem. Poleti leta 1965 so 50 koles prebarvali v belo barvo in jih odklenjene postavili po mestu, da bi jih lahko vsi uporabljali. Dober namen se je klavrnno končal. V enem mesecu so večino koles ukradli, preostala so pristala v bližnjih kanalih.

V mestih in zunaj mest gradimo kolesarsko infrastrukturo: kolesarske steze, kolesarske poti in kolesarske pasove, kolesarska stojala, kolesarske nadstrešnice, varovane kolesarnice in podobno. Kolesarimo po urejenih kolesarskih stezah in poteh. Zunaj mesta in po vaseh dostikrat ni urejenih kolesarskih poti, zato vozimo tudi po cestah.

Pri vožnji s kolesom moramo **upoštevati cestnoprometne predpise**. Nositi moramo čelado, ki je obvezna do 18. leta starosti, uporaba pa se priporoča tudi vsem starejšim od 18 let. Kolo mora biti varno in tehnično brezhibno, vključno z dobro delujočimi zavorami. Voznik kolesa mora imeti ponoči in ob zmanjšani vidljivosti prižgan na sprednji strani žaromet za osvetljevanje ceste (bela svetloba), na zadnji strani pa pozicijsko svetilko (rdeča svetloba). Na zadnji strani mora imeti nameščen tudi rdeč odsevnik, na obeh straneh pedalov rumene ali oranžne odsevnike, na kolesih pa rumene ali oranžne bočne odsevnike. Zelo priporočljiv je zvonec na krmilu. Pnevmatiki morata biti ustrezno napolnjeni, višina sedeža in krmilo pa primerno nastavljena.

Kolo lahko samostojno v prometu vozi vsak, ki je star najmanj 8 let in ima pri sebi veljavno kolesarsko izkaznico, ter oseba, ki je starejša od 14 let. Otrok od 6. do 8. leta starosti in otrok do 14. leta, ki nima opravljenega kolesarskega izpita, sme kolo v cestnem prometu voziti le v spremstvu polnoletne osebe.

Foto: Ivan Dovič

KOLESARSKE VEŠČINE IN ZNANJE PONUJA TUDI TEKMOVANJE AMZS! PRELIŠTAJ DO KONCA IN SE SEZNANI Z NJIM!

Izum kolesa

Na prvi pogled se zdi, da je kolo eden prvih človeških izumov. Pa ni! Pred kolesom so že izumili smuči, lončeno posodo in glasbene instrumente. **Kdo je izumil kolo, ne vemo.** Arheologi izum kolesa umeščajo v **Mezopotamijo v obdobje pred več tisoč leti.** Kolo sprva tudi **ni bilo mišljeno kot prevozno sredstvo.** Najprej so ga uporabljali za lončarjenje, saj je olajšalo in pospešilo izdelavo posod.

Kolo pravzaprav ni bilo izumljeno samo enkrat in na enem mestu. Najdbe kažejo, da so ga ločeno od Mezopotamije in Bližnjega vzhoda **iznašli tudi na Kitajskem.** Kolo so že pred prihodom Kristofa Kolumba **poznala stara ameriška ljudstva.**

Barjansko kolo

Arheologi so leta 2002 na **Stari gmajni pri Vrhniku** našli na **izjemno odkritje – najstarejše kolo z osjo na svetu, staro kar 5200 let.** To je starejše od egipčanskih piramid, rimskega Koloseja, majevske civilizacije in kitajskega zidu.

Izdelano je iz jesenovih plošč in hrastovih letvic, verjetno del dvokolesnega voza za spravilo pridelkov, ki sta ga vlekli dve živali.

ALI VEŠ?

Na barjanskih mokrotnih tleh, na travnikih, v osušenih kanalih in poplavnih gozdovih živijo številne ogrožene rastline in živali. Ljubljansko barje je del območja Natura 2000 in je krajinski park.

Napera in železna platišča

Prva kolesa so bila težka in okorna, nekakšni diski iz lesa, nato so pred približno 4000 leti izumili **napere ali špice**, ki so povezovalle središče kolesa z obodom. Kelti so na kolesa bojnih vozov namestili **železne obroče** za večjo trdnost. Razvoj je prinesel različne tipe vozov: čvrste delovne in hitreje ter elegantnejše vozove za prevoz, a osnovna oblika kolesa – **leseni okvir z naperami in železnim platiščem** – je dolgo ostala nespremenjena.

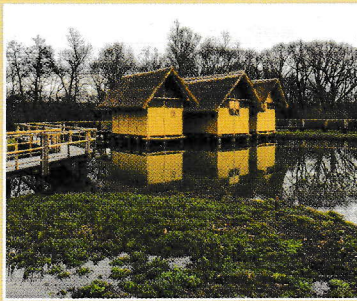
ALI VEŠ?

Kolišča v Sloveniji so skupaj s kolišči v Avstriji, Italiji, Franciji in Nemčiji vpisana na UNESCOV seznam svetovne dediščine.

7.-9. razred

Koliščarji na Ljubljanskem barju

Med 5. in 2. tisočletjem pr. n. št. so na Ljubljanskem barju živeli koliščarji, ki so gradili dvignjene kolibe na lesenih kolih ob jezerih in močvirjih. Živeli so od poljedelstva, živinoreje, nabiralništva in lova. Tu so našli najstarejše kolo, ki pa ni bilo namenjeno transportu. Hodili so peš, uporabljali so tudi čolne deblake, izdelane iz enega debla, za potovanje po reki.

ALI VEŠ?

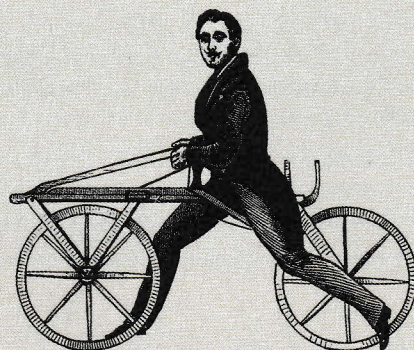
V madžarski vasi Kocs so v 15. stoletju izdelovali zelo hitre in vzmetene vozove. Iz tega imena izvira tudi slovenska beseda kočija.

Bicikel: prevozno sredstvo z dvema kolesoma

Od izuma kolesa z osjo do dvokolesa je bila dolga pot. Danes niti ne pomislimo, kako je nastalo **dvokolo ali bicikel**, ki ima sedež, pedale in še kaj, kar z močjo svojih nog in čisto malo tudi rok poganjamo naprej.

Prvi »uradni« izumitelj je nemški baron **Karl von Drais**. Leta 1817 je izumil **dvokolesno napravo na nožni pogon**. Poimenoval jo je »Laufmaschine« oziroma tekalni stroj. Kolo je bilo podobno današnjim poganjalcem. V Franciji se je izuma prijelo ime »draisienne« ali drezina, v Angliji pa velociped.

Prvo kolo s **pedali na prednjem kolesu** je leta 1853 izdelal nemški inovator **Philipp Moritz Fischer**. Kolesa se je prijel izraz »bone-shaker« ali tresec kosti, saj ni bilo najbolj udobno.

Dvokolesa so se spreminjala tudi po svoji obliki. Zaradi učinkovitejšega prenosa moči in večjega ugodja pri vožnji so **prednja kolesa postajala večja in večja**, dokler ni bil njihov premer primerljiv z višino povprečnega človeka. Angleži so novemu modelu naklonili ime »penny-farthing« oziroma peni-četrtnika, saj je bilo kolo videti kot njihova kovanca – penny je bil večji, farthing pa manjši kovanec. Taka kolesa so bila kljub na videz nerodni obliki precej uporabna in hitra. A so bila zaradi voznikovega visokega položaja tudi nevarna.

Kolesarski bum je omogočil izum **kolesa z verigo**. Bistvena prednost verižnega prenosa je možnost namestitve manjših koles, ne da bi izgubili hitrost. Kolo z **enako velikimi kolesi** je leta 1885 izumil Anglež **John Kemp Starley** in ga poimenoval »rover«. To je **prvo moderno kolo**. Prednje kolo je bilo vodljivo, zadnje pa je prek verižnega prenosa vozilo poganjalo.

ALI VEŠ?

Poleg kolesa z enako velikima sprednjim in zadnjim kolesom je bil leta 1885 izdelan tudi »Reitwagen« – prvo motorno kolo. Izumila sta ga **Gottlieb Daimler** in **Wilhelm Maybach**, očeta motorizacije.

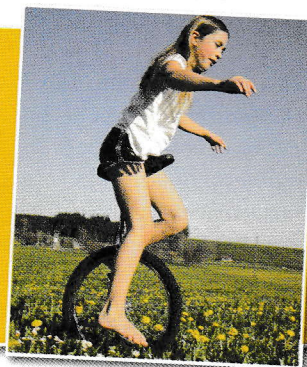
Skoraj istočasno je leta 1888 **John Boyle Dunlop** izumil **prvo pnevmatiko**. Izum je bil takojšen hit tako na motornih vozilih kot na kolesih brez motorja. Kolesa so se počasi in zanesljivo širila po svetu. Neprestano so dodajali izboljšave, kot so prestavni mehanizmi, kolesa za otroke, v 30. letih 20. stoletja so se pojavila prva množična »cruiser« kolesa. Kolesa so med 2. svetovno vojno uporabljali izvidniki in celo nekatere padalske enote.

V drugi polovici 20. stoletja so začeli uporabljati **nove materiale** – aluminij, plastiko, karbon. Kolesa so postajala vse lažja in hitrejša. Z leti so se uveljavile oblike za specifične terene, kot so BMX-i, gorska kolesa, polnovzmetena kolesa za spust čez drn in strn, cestna kolesa ...

ALI VEŠ?

Enokolo ali monocikel je sestavljeno iz enega samega kolesa, ki se poganja s pedali. Za vožnjo je potrebno precej gibčnosti, ravnotežja, znanja ... in poguma. 😊

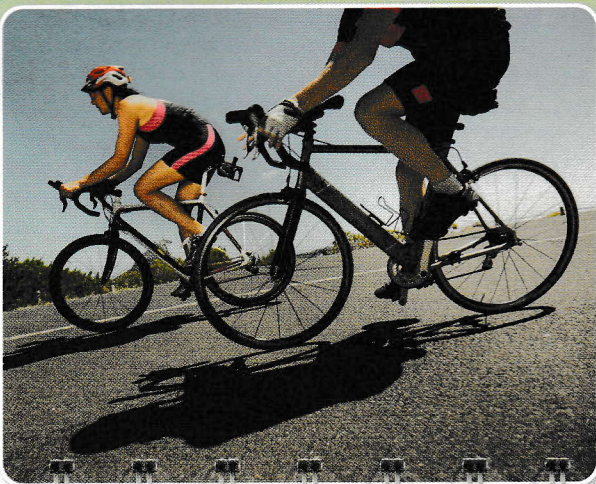

Kolesarstvo kot šport

Kolesarstvo ima med športi eno najdaljših tradicij. Prvo uradno dirko so v predmestju Pariza priredili 31. maja 1868. Zmagovalec 1200 metrov dolge proge je bil James Moore, ki naj bi traso prevozil s povprečno hitrostjo okoli 23 kilometrov na uro. Leta 1896 se je kolesarstvo predstavilo **na prvih olimpijskih igrah moderne dobe v Atenah**. Leta 1903 so prvič izpeljali znameniti *Tour de France*.

Kolesa so se na Slovenskem pojavila skoraj istočasno kot drugje v Evropi. V Ljubljani so prvo kolesarsko organizacijo Klub slovenskih biciklistov Ljubljana ustanovili leta 1887. Po prvi svetovni vojni je kolesarstvo postalo ena naših najbolj razširjenih športnih panog. Leta 1930 je v Sloveniji delovalo vsaj 22 kolesarskih klubov.

Športno kolesarstvo se je v 20. stoletju razdelilo na več različnih disciplin, ki jih poznamo še danes. Šport na mednarodni ravni ureja Mednarodna kolesarska zveza (Union Cycliste Internationale – UCI), pri nas pa **Kolesarska zveza Slovenije**.

Cestno kolesarstvo

Oprema: cestno kolo, čelada, rokavice, kolesarski čevlji, kolesarske hlače in majica

Teren: (večinoma) asfaltirane ceste

Spol: ločeno tekmujejo moški in ženske

Priljubljenost v Sloveniji: 🚴🚴🚴🚴🚴

Za cestno kolesarstvo je seveda značilno, da poteka po cestah. Največkrat asfaltiranih, na dirkah se najdejo tudi odseki s kockami ali gramozom. Na cestnih kolesarskih dirkah potekajo **ekipna in posamična tekmovanja**.

7.-9. razred

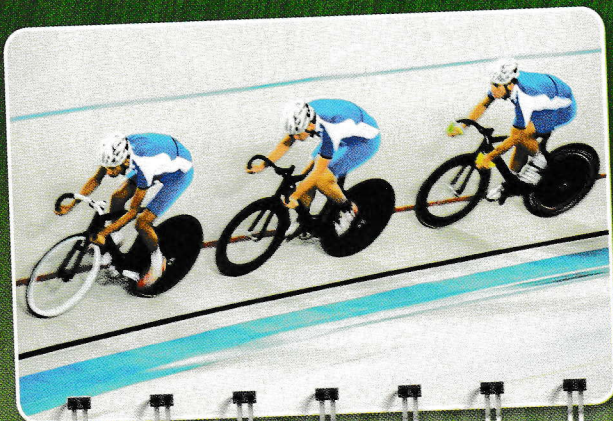
Enodnevne dirke trajajo en dan in so dolge tudi 300 kilometrov. Vožnje na čas ali kronometri so dirke, na katerih posameznik sam ali celotna ekipa tekmuje s časom. **Etapne dirke** so sestavljene iz več zaporednih dirk ali etap. Zmagovalec ene etape je tisti, ki na dan tekmovanja prvi prečka ciljno črto, ali kronometrist (ali ekipa), ki na progi doseže najnižji čas. **Skupni zmagovalec etapne dirke** je kolesar, ki v seštevku vseh etap doseže najnižji skupni čas. Tritedenske etapne dirke se imenujejo Grand Tours. To so Giro d'Italia (Italija), Tour de France (Francija) in Vuelta (Španija). **Kriteriji** so krožne dirke.

Poleg odlične telesne pripravljenosti morajo uspešni kolesarji razviti tudi izjemne spretnosti upravljanja kolesa, saj so na cesti dostikrat luknje, bankine, gneča v skupini ... za nameček se lahko posamezni kolesarji z gorskih predelov spustijo tudi s hitrostjo več kot 100 kilometrov na uro. Pomembno vlogo igra tudi taktika. Tako imenovani kolesarji pomočniki delajo, vlečejo naprej in oskrbujejo svojega kapetana. Varujejo ga v gneči, lovijo ubežnike, narekujejo ritem na klancih ... Kolesarska prvenstva, na katerih tekmujejo kolesarji pod zastavo države in ne sponzorja (delodajalca), so **Olimpijske igre in Svetovno kolesarsko prvenstvo**.

7.-9. razred

Tour de France ali Dirka po Franciji je najprestižnejša in najbolj znana cestna kolesarska dirka. Dih jemajoč je podatek, da si jo v živo, stoječ ob progi, ogleda od 10 do 12 milijonov ljudi, na najbolj znanih vzponih je tudi do pol milijona gledalcev. Tritedenska dirka tradicionalno poteka v juliju že vse od leta 1903 – razen v obdobju obeh svetovnih vojn je ni bilo. Letos bo dirka potekala od 29. junija do 21. julija. Start bo v Firencah v Italiji. Zaradi priprav na Poletne olimpijske igre v Franciji bo cilj dirke letos zunaj Pariza, in sicer v Nici.

Dirkališčno kolesarstvo

Oprema: posebno dirkalno kolo za dirkanje po velodromu, čelada, rokavice, kolesarski čevlji, kolesarske hlače in majica

Teren: velodrom

Spol: ločeno tekmujejo moški in ženske

Priljubljenost v Sloveniji: 🚲🚲🚲🚲🚲

Dirkališčno kolesarjenje ali kolesarjenje na stezi poteka na **velodromih**. To so notranji ali zunanji športni objekti s kolesarsko progo v dolžini od 150 do 500 metrov, ki ima navadno dva nagnjena odvoja in dva ravninska odseka. Notranji velodrom imamo v Novem mestu, zunanjeje v Kranju.

7.-9. razred

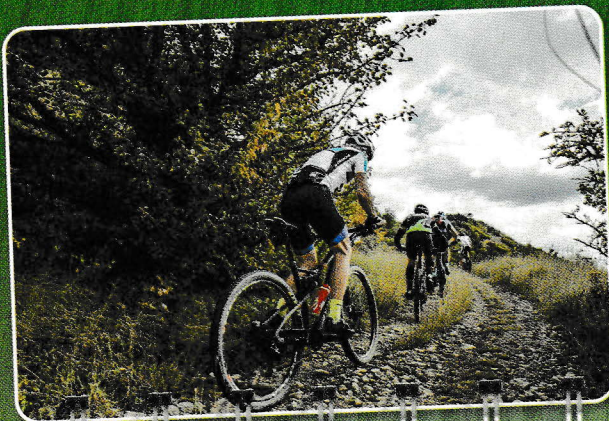
Dirkalno kolo za stezo ima fiksno prestavo in ozke pnevmatike, napolnjene z visokim tlakom za manjši kotalni upor. Stezne dirke vključujejo sprinterske in vzdržljivostne discipline, kot so sprint, vožnja na čas in keirin (hitra kolesarska dirka, kolesarji najprej sledijo električnemu motornemu kolesu in nato sprintajo do cilja) ter posamična in zasledovalna vožnja, dirka na točke in madison (na velodromu se dva kolesarja izmenjujeta na stezi). Tekmovanja potekajo na olimpijskih igrah in svetovnih prvenstvih. Na velodromih se postavljajo hitrostni rekordi, pozimi tam trenirajo cestni kolesarji.

7.-9. razred

Na Japonskem je keirin zelo priljubljen šport pri tistih, ki se ukvarjajo z igrami na srečo – stavami. Dogodke obiskuje na milijone navijačev, stave pa gredo v milijarde jenov.

ALI VEŠ?

Najhitrejši slovenski kolesar na 200 m v dirkališčnem kolesarjenju je Eduard Žalar. Razdaljo je prevozil v neverjetnih 10,762 sekunde.

Gorsko kolesarjenje

Oprema: gorsko kolo, čelada, rokavice, kolesarski čevlji za gorsko kolo, kolesarske hlače, majica ...

Teren: zunaj urejenih poti, navadno po gozdnih poteh

Spol: ločeno tekmujejo moški in ženske, tudi mešane ekipe

Priljubljenost v Sloveniji: 🚲🚲🚲🚲🚲

Gorsko kolesarjenje je priljubljeno med tistimi, ki se želijo umakniti s cest in se raje vozijo **zunaj urejenih poti po gozdnih terenih**. Kolesa so robustna, s širokimi gumami z globokim profilom in privzdignjenim krmilom.

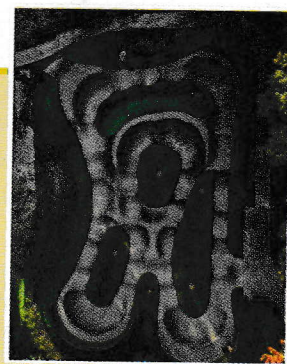
7.-9. razred

Gorsko kolesarstvo vključuje tekmovalne discipline, kot so kros (Jakob Klemenčič je bil leta 2022 evropski prvak med mlajšimi člani v eliminatorju, krosu na izpadanje), spust, enduro in pumptrack. Na olimpijskih igrah je del iger le olimpijski kros. Spust se običajno odvija v smučarskih središčih in je najhitrejša gorskokolesarska disciplina s hitrostmi do okoli 80 km/h.

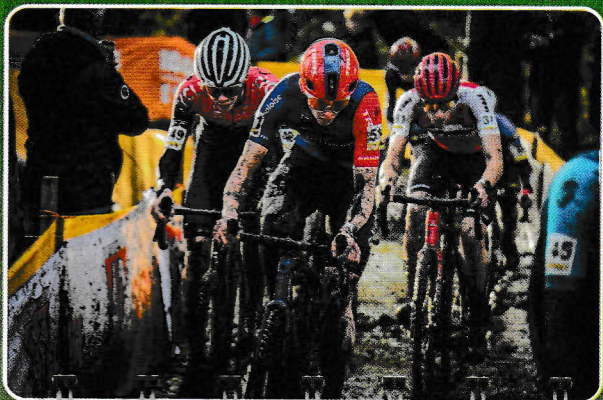
Med netekmovalnimi disciplinami so turno kolesarstvo, freeride in dirt jumping.

7.-9. razred

Pumptrack je krožna steza z grbinami in ovinki, pri nas znana kot kolopark. Za vožnjo zadostuje kolo brez pedaliranja, ključno je ritmično gibanje telesa, imenovano »pumpanje«. Preveri na pumptrack.si.

Ciklokros

Oprema: posebno kolo za ciklokros, čelada, rokavice, kolesarski čevlji, kolesarske hlače, majica – navadno dolgi rokavi, nogavice in druga oblačila za hladno vreme

Teren: proge s pretežno naravno površino (trava, blato, pesek), pogosto z nekaj umetnimi ovirami

Spol: ločeno tekmujejo moški in ženske

Priljubljenost v Sloveniji: 🚲 🚲 🚲

Ciklokros združuje **prvine cestnega in gorskega kolesarjenja** z vožnjo po različnih podlagah, kot so asfalt, zemlja in blato, ter vključuje odseke, na katerih kolesar sestopi in teče ter nosi kolo. Dirke so dolge od 2 do 3 km in običajno potekajo jeseni in pozimi.

BMX

Oprema: kolo BMX, čelada, rokavice, čevlji, športna oblačila ...

Teren: poligoni, proge z valovi in skakalnice za BMX, stopnice, klopi, ograje, korita ...

Spol: ločeno tekmujejo moški in ženske, za zabavo tudi mešano

Priljubljenost v Sloveniji: 🚲 🚲 🚲

BMX pomeni bicycle motocross oziroma kolesarski motokros. Razvil se je v 70. letih 20. stoletja, ko so otroci z manjšimi kolesi dirkali **na progah za motokros**. Kolesa BMX so manjša in imajo debelejši pnevmatiki. BMX race ali BMX dirkanje je od leta 2008 tudi olimpijska disciplina.

Kolo - simbol dobrega ali slabega

Kolo v starodavnih kulturah simbolizira **napredek in srečo**. Primerjali so ga s soncem in napere z njegovimi žarki. V indijskih religijah predstavlja dharmacakra ali kolo dharmo, ki je upodobljeno na indijski državni zastavi. Dharmacakra je tudi osrednji simbol budizma.

Kolo lahko predstavlja tudi nekaj slabega. Rimska boginja Fortuna je vrtela kolo sreče in določala usodo ljudi.

7.-9. razred

Budizem

Budizem je ena največjih svetovnih religij, ki je nastala v južni Aziji okoli 5. stoletja pred našim štetjem. Budisti verjamejo, da je človeško življenje cikel trpljenja in ponovnega rojstva. Meditacija, duhovno in fizično delo ter lepo vedenje so načini za dosego razsvetljenja ali nirvane. Prvi, ki je dosegel stanje razsvetljenja, je bil Siddharta Gautama – še danes znan kot Buda. Budisti ne verjamejo v nobeno božanstvo ali boga.

Slovenski TOP kolesarski dvojec

Za večjo priljubljenost športa med slovenskimi gledalci in prepoznavnost Slovenije kot kolesarske turistične destinacije v tujini sta v zadnjih nekaj letih najbolj zaslužna najboljša slovenska cestna kolesarja vseh časov: **Primož Roglič** in **Tadej Pogačar**.

Foto: Facebook.com

Primož Roglič

Šport: cestno kolesarjenje

Največji uspehi: 3x 🏆 Vuelta, 1x skupno 🏆 Vuelta, 1x 🏆 Giro d'Italia, 1x skupno 🏆 Giro d'Italia, 🏆 kronometer OI Tokio, 2x 🏆 Dirka po Sloveniji, prvi Slovenec z etapno zmago na Tour de France, prvi Slovenec z 🏆 na Tour de France

Ekipa: BORA - Hansgrohe

Število zmag do konca leta 2023: 80

Foto: Facebook.com

Tadej Pogačar

Šport: cestno kolesarjenje

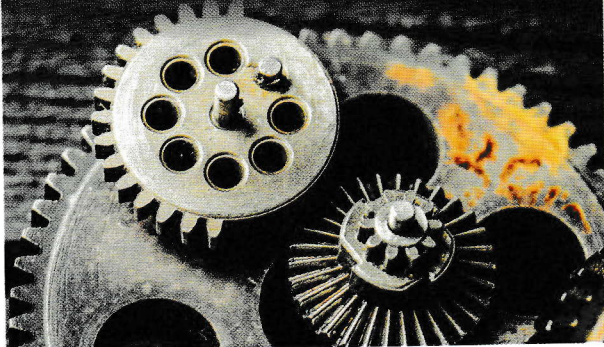
Največji uspehi: 2x 🏆 Tour de France, 2x skupno 🏆 Tour de France, 1x skupno 🏆 Vuelta, 🏆 cestna dirka OI Tokio, 2x 🏆 Dirka po Sloveniji, 4x 🏆 Tour de France

Ekipa: UAE Team Emirates

Število zmag do konca leta 2023: 63

Izum, ki je spremenil svet

Prevoz je bil zgolj eno od mnogih področij, kjer so se kolesa hitro uveljavila. Zakladnico človeške iznajdljivosti so obogatila **mlinska kolesa, kolovrati, zobata kolesa, škripci, turbine** in še razni drugi izjemno koristni »okrogli« izumi. Kolo se je izkazalo kot vsestransko uporabno orodje, saj smo ga v raznih oblikah začeli uporabljati na skoraj vseh področjih človeškega delovanja.

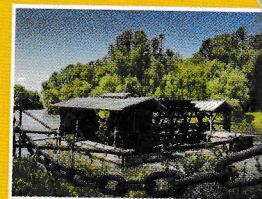
7.-9. razred

Škripec je orodje, s katerim zmanjšamo silo, potrebno za dviganje bremena, ali pa preusmerimo smer sile. Sestavlja ga kolo z utorom za vrvi. Napravo s škripci imenujemo škripcenje.

Mlin je naprava ali industrijski obrat za drobljenje, mletje različnih materialov, kot so žita, kava, kamen, rudnine in druge snovi. Mlin sodi med najstarejše človekove tehnične izume. Glede na pogon poznamo vodni, parni, motorni, električni, vetrni in ročni mlin.

ALI VEŠ?

Babičev mlin na Muri je edini ohranjeni in delujoči mlin na reki Muri. Poseben je zaradi zunanega lesenega vodnega kolesa, nameščenega na dveh čolnih.

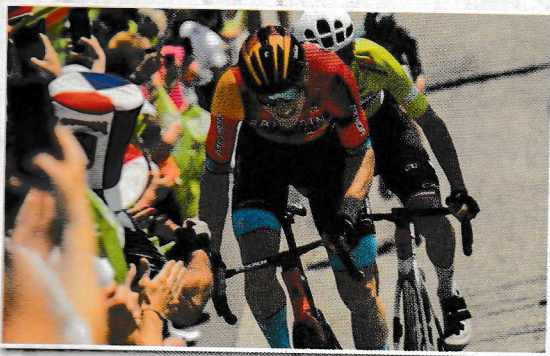
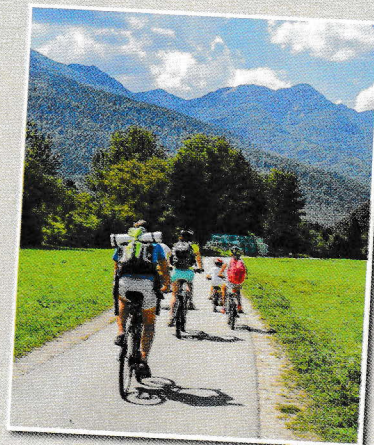

Slovenija kolesari

Slovenci radi kolesarimo tudi zato, ker s kolesom po rodni grudi pridemo skoraj povsod. Kratke ali daljše kolesarske poti z dih jemajočimi razgledi so posejane po vseh slovenskih pokrajinah. Odlične za enodnevne ali večdnevne izlete, za posameznike in družine. Če narava in razgledi niso dovolj, so tu še mnogi organizirani dogodki za ljubitelje in za profesionalce.

Kolesarska zveza Slovenije skrbi za rekreativno kolesarstvo s programom vodene rekreacije Gremo na kolo. Organizirajo kolesarske šole in vodene ture. V organizaciji kolesarskih, športnih in drugih društev potekajo različna kolesarska tekmovanja in dogodki: vzponi, maratoni in kolesarjenja po različnih destinacijah.

Največja imena svetovnega kolesarstva pridejo na Dirko po Sloveniji (Tour of Slovenia). Letos bo od 12. do 16. junija potekala že jubilejna 30. izvedba. Mlajši kolesarji že pridno trenirajo za 6. izvedbo mednarodne etapne dirke Kids Tour of Slovenia.

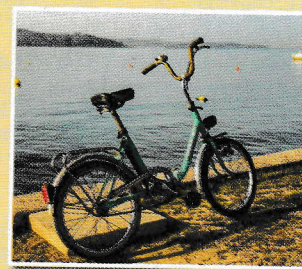

Dirka po Sloveniji

Kolesarji se ne rodijo. Bodoče kolesarske šampione je treba **vzgajati in navduševati za kolesarstvo že v mladih letih.** V Sloveniji je več kot 110 klubov, ki pod okriljem Kolesarske zveze Slovenije skrbijo tako za razvoj rekreativnega kolesarstva kot tudi za organizacijo otroških, mladinskih in profesionalnih dirk.

7.-9. razred

V preteklem stoletju je kolesa v Jugoslaviji proizvajala tovarna koles Rog. Paradni konj je bilo kolo Pony. Nostalgiki se bodo letos že desetič pomerili v prav posebnem izzivu: vožnji s ponyjem po 13,5 kilometrov dolgi serpentinasti poti od Kranjske Gore na vrh Vršiča. Na sporedu bo 1. junija 2024.

Ko zmanjka kolesarskih poti na površju Slovenije, se lahko navdušenci s kolesi in z vodnikom spustijo v podzemlje Pece. Edinstvena podzemna kolesarska pot v dolžini petih kilometrov poteka po varnih rovih opuščenega mežiškega rudnika.

AMZS kolesarski junaki: trening in zabava na dveh kolesih!

Vsako leto Avto-moto zveza Slovenije (AMZS) za mlade kolesarje, stare med 10 in 12 let, organizira razburljivo tekmovanje Najboljši mladi kolesar – FIA evropsko prometno-izobraževalno tekmovanje (ETEC). To ni le preizkušnja spretnosti in znanja, ampak tudi priložnost za druženje, učenje in delitev izkušenj z vrstniki iz Slovenije in Evrope. Udeleženci se preizkusijo v praktični vožnji po poligonu, teoretičnem poznavanju prometnih predpisov in v izdelavi risb s prometno tematiko.

AMZS želi s tekmovanjem spodbuditi mlade kolesarje k varni udeležbi v cestnem prometu. Tekmovanje je del

večjega evropskega projekta, ki ga organizira Mednarodna avtomobilistična zveza (FIA), da bi izboljšala prometno varnost med mladimi.

Leta 2023 je na slovenskem izboru zmagala ekipa AMD Gorica, v ekipo, ki je nastopila na evropskem prometno izobraževalnem tekmovanju, pa so se uvrstili Robin Lili Hudej, Anabella Dogša, Domen Penko in Miloš Kolar. Mednarodno tekmovanje se je odvijalo v mestu Bar v Črni Gori, naši kolesarji pa so zasedli 12. mesto. Čestitke!

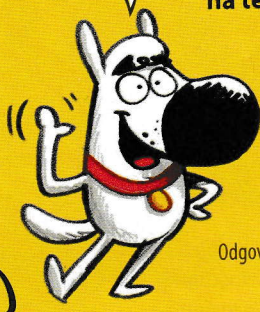

NAGRADNI IZZIV

AMZS VABI: GREŠ Z NAMI NA KOLO?

Te mika, da na kolesu pokažeš, kaj znaš? Pa ne samo, kako obvladaš kolo, ampak tudi svoje znanje o prometnih predpisih. AMZS te vabi, da se udeležiš tekmovanja »Najbolji mladi kolesar« v okviru evropskega prometno-izobraževalnega tekmovanja FIA. Vožnja po poligonu, znanje cestno-prometnih pravil in ustvarjalnost pri risanju prometnih situacij – če ti zveni zanimivo, naredi spodnje ...

PRAVA POT DO ZMAGE
JE SEVEDA VARNOST! PA
VELIKO SREČE PRI ŽREBU!

Poslikaj QR-kodo ali preveri na www.amzs.si/o-nas/
clanice-avto-moto-zveze-slovenije, kje je najbližje
avto-moto društvo!

Povprašaj v svoji šoli, ali sodeluje z lokalnim avto-moto društvom. Prijave potekajo preko teh društev, zato se le pozanimaj. Morda pa s bo tvoje lokalno društvo letos prvič opogumilo in prijavi ekipo. Ne zamudi priložnosti, da se pridružiš in morda celo zastopaš svojo šolo na tem tekmovanju.

Kaj je glavni cilj tekmovanja AMZS »Najbolji mladi kolesar«?

- Zmagati v hitrostni vožnji.
- Izboljšati varno vožnjo in poznavanje prometnih pravil.
- Naučiti se čim več trikov na kolesu.

Odgovore pošlji po navadni pošti do 5. 4. 2024 na naslov **Uredništvo Vesele šole**, Slovenska 29, Ljubljana, ali po e-pošti na vesela.sola@mladinskaknjiga.si. Če boš med izžrebanimi tremi, dobiš

KRASNO NAGRADO AMZS.

Več o pravilih nagradne igre si preberi na www.veselasola.net/pravila-nagradnih-iger.

Brezskrbni tudi na pedalih.

AMZS

Pravi prijatelj pomaga tudi kolesarjem.

- ✓ Eno članstvo za različna prevozna sredstva, ki jih uporabljate (avto, motor, avtodom, kombi, kolo ...), četudi niso v vaši lasti.
- ✓ Ob okvari ali nesreči smo vam na 1987 ali prek brezplačne AMZS mobilne aplikacije na voljo 24 ur na dan, vse dni v tednu.
- ✓ Če takojšnje popravilo vozila ali kolesa ni mogoče, vas in vaše prevozno sredstvo odpeljemo na zeleni naslov, in ne le do najbližjega servisa. Omogočimo vam nadaljnjo mobilnost (nadomestno vozilo ali taksi).
- ✓ S sklenitvijo družinskega članstva Premi imate zagotovljeno pomoč na cesti v Sloveniji in tujini, zdravstveni nasvet ter zdravstveno in turistično zavarovanje za ali za vso družino s kritji do 55.000 €. In za vse družinske člane, četudi na poti ni skupaj.
- ✓ AMZS članstvo vam zagotavlja bogat nabor ugodnosti in popustov v AMZS centrih in pri več kot 80 partnerjih.

080 28 20

Spremljajte nas tudi na: YouTube

Naložite si AMZS aplikacijo, kjer vas čaka obilo uporabnih informacij.

Vocabulary | Wörterbuch

danes – today – heute

gorsko kolo – a mountain bike – das Mountainbike

izumiti, izumljeno – to invent, an invention – erfinden, erfunden

kolo, kolesarjenje – a bike, cycling – das Fahrrad, das Radfahren

koristen – beneficial – nützlich

lažje – easier – leichter

letno – a year – das Jahr

mestno kolo – a city bike – das Citybike

imeti najraje – to prefer – am liebsten

stopala – a foot, feet – der Fuß, die Füße

okolju prijazen – environmentally friendly – umweltfreundlich

pedal – a pedal, pedals – das Pedal, die Pedale

postati – to become – werden

prevozno sredstvo – a means of transport – das Transportmittel

prijjubljen – popular – beliebt

različni – various – verschieden

časoma – over time – allmählich

stoletje – a century – das Jahrhundert

šport – a sport – der Sport

tip, vrsta – a type – der Typ, die Art

uporabljati – to use – benutzen

voziti (kolo) – to ride a bike – fahren

vožnja (s kolesom) – a (bike) ride – das Fahren

zabava – fun – die Unterhaltung

začetek – a beginning – der Anfang

Let's bike

The bicycle was invented as a means of transport over 200 years ago. In the beginning, bicycles were very simple, and people used their feet to move around. Over time, pedals were invented and that made riding easier. Today, we use bicycles for sports, recreation, and as an efficient means of transportation. They are environmentally friendly and beneficial for our health. There are various types of bicycles, from mountain bikes to city bikes. Which one do you prefer?

When was the bicycle invented?

Circle the correct answer.

(q)

- Over 10,000 years ago.
- Over 200 years ago.
- In the 20th century.

Alle aufs Fahrrad

Das Fahrrad wurde vor mehr als 200 Jahren als Fortbewegungsmittel erfunden. Am Anfang waren Fahrräder sehr einfach und die Menschen benutzten ihre Füße, um sich fortzubewegen. Allmählich wurden Pedale erfunden und das Fahren wurde einfacher. Heutzutage werden Fahrräder zum Sport, zur Unterhaltung und als effizientes Transportmittel genutzt. Sie sind umweltfreundlich und nützlich für unsere Gesundheit. Es gibt verschiedene Arten von Fahrrädern, vom Mountainbike bis zum Citybike. Welches fährst du am liebsten?

Wann wurde das Fahrrad erfunden? Kreise die richtige Antwort ein.

(q)

- Vor mehr als 10 000 Jahren.
- Vor mehr als 200 Jahren.
- Im 20. Jahrhundert.

7.-9. Class

What is one of the main advantages of the bicycle as a means of transport? Circle the correct answer.

(c)

- It requires a lot of fuel.
- It causes noise pollution.
- It is environmentally friendly and does not pollute the air.

What do we use bicycles for today? Circle the correct answer.

(q)

- Only for long-distance transportation.
- For sports, recreation, and as a mode of transportation.
- Only for competitions.

7.-9. Klasse

Wann wurde das Fahrrad erfunden? Kreise die richtige Antwort ein.

(c)

- Es braucht viel Treibstoff.
- Es verursacht viel Lärm in der Umwelt.
- Es ist umweltfreundlich und verschmutzt die Luft nicht.

Wofür werden heutzutage Fahrräder benutzt? Kreise die richtige Antwort ein.

(q)

- Nur für Langstreckentransporte.
- Für Sport, Unterhaltung und als Transportmittel.
- Nur für Wettkämpfe.

Že imaš mednarodni certifikat iz angleščine in španščine?

Prijavi se na izpit **Cambridge** (Young Learners Tests, A2 Key, B1 Preliminary, B2 First – vsi "for Schools") in **DELE** (A1 in A2/B1 – oba "para Escolares")

PIONIRSKI DOM
CENTER ZA KULTURO MLADIH

izpiti.pionirski-dom.si/si

Znaš?

1. Katero kolo ni prevozno sredstvo?

- a. bicikel
- b. kolovrat
- c. monocikel

2. Kdo za opravljanje svojega poklica NE uporablja kolesa?

- a. raznašalec časopisov
- b. dostavljalec hrane
- c. gasilec

3. Kako se imenuje športni objekt za dirkališčno kolesarstvo?

- a. hipodrom
- b. velodrom
- c. aerodrom

4. Iz katerega lesa je bilo izdelano kolo, ki so ga našli na Ljubljanskem barju?

- a. iz smrekovega lesa
- b. iz kostanjevega lesa
- c. iz jesenovega lesa

7.-9. razred

5. Kateri slovenski kolesar je dvakratni zmagovalec francoske dirke Tour de France?

- a. Primož Roglič
- b. Tadej Pogačar
- c. Tadej Valjavec

6. Ljubljansko barje je:

- a. eden od krajinskih parkov Slovenije
- b. narodni park Slovenije
- c. eden od regionalnih parkov Slovenije

8. V katerem mestu bo letos zaključek znamenite dirke Tour de France?

- a. v Parizu
- b. v Firencah
- c. v Nici

7. Kako se imenuje priljubljen japonski kolesarski šport?

- a. karate
- b. keirin
- c. kung fu

Šolsko tekmovanje bo 6. 3. 2024, državno pa 10. 4. 2024.

OBIŠČI
VESELASOLA.NET
IN REŠI UČNO POT.
ČAKAJO TE LEPE NAGRADE.

Če obiskuješ 4.-6. razred, reši samo del, ki ni označen z znakom 7.-9. razred. Starejši pa rešite celoten preizkus in ga pošljite na naslov:

Vesela šola, Mladinska knjiga Založba, Slovenska 29, 1000 Ljubljana, s pripisom **Marčna VŠ**.

Ne pozabi pripisati svojih podatkov (ime in priimek, naslov). Podatke naj podpiše eden od staršev oziroma skrbnikov, ki s podpisom dovoljuje, da jih posreduješ in sodeluješ v nagradni igri. Med prispelimi pravilnimi odgovori bomo **5. aprila 2024** izžrebali nekaj srečnežev, ki jih čakajo nagrade. Imena nagrajencev bodo v tednu dni po žrebanju objavljena na www.veselasola.net kjer so objavljena tudi pravila nagradnih iger.

Ime in priimek veselošolke, veselošolca:

.....

Naslov: .....

Podpis starša: .....

Razred: 4.-6. 7.-9. Obkroži

Soustvarjalci teme o kolesu:

besedilo: Maja Omladič Topovšek, angleški in nemški del Pionirski dom, ilustracije Matej de Cecco, oblikovanje Simon Kajtna, jezikovni pregled Vera Jakopič, urednica Sabina Tamše Kozovinc. Slikovno gradivo: Shutterstock, Wikimedia Commons, Ivan Dovič (fotografija kolesarke).

Pri izpeljavi celotne zasnove letošnje Vesele šole nam pomagata:

Telekom Slovenije in Zavarovalnica Triglav.
Vesela šola je priloga mesečne revije Pil; letnik 54, št. 7 (marec 2024).